

TOETSINGSADVIES
OVER HET LOCATIEGEBONDEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
VERWERKING EN OPSLAG VAN RADIO-ACTIEF AFVAL

123-433

De selectie van deze drie locaties is niet tot stand gekomen mede op basis van een milieu-effectrapportage (m.e.r.).

Deze geschiedde aan de hand van bestuurlijke en planologische criteria door de Commissie Locatiekeuze Opslagfaciliteit Radioactief Afval (LOFRA). Deze selectie had tot toevallig resultaat, dat alle drie overblijvende locaties wat betreft het overstromingsrisico onderling niet wezenlijk van elkaar verschillen (zie blz. 108 en 109 van het MER). Alle gebouwen voor de verwerking en opslag van laag- en middelradioactief afval en die voor de opslag van niet-warmteproducerend hoogradioactief afval kunnen, blijkens het ontwerp, overstroomd worden bij een watersnoodramp. Uitsluitend het opslaggebouw voor warmteproducerend hoogradioactief afval is beschermd tegen binnendringend water tot een niveau van 10 m. + NAP.

Hoewel de kans op overstroming klein, is moet toch geconstateerd worden dat de zogeheten IBC beleidsuitgangspunten inzake het integrale afvalbeleid van de regering (blz. 116 van het MER) in het gedrang komen in geval van overstroming; de isolatie, de beheersbaarheid en de controleerbaarheid van het laag-, middel- en (niet-warmteproducerend) hoogradioactief afval zullen dan immers wegvallen.

Het niet in beschouwing nemen van het overstromingsrisico als een locatieonderscheidend criterium door de Commissie LOFRA demonstreert de betrekkelijke waarde van een selectieproces, dat alleen bestuurlijke en planologische criteria hanteert en dat de milieu-aspecten buiten beschouwing laat. Een m.e.r. had in dit geval tot een meer verantwoorde afweging kunnen leiden.

2. De vergunningverlening en de bedrijfsduur van de faciliteit

De vergunningaanvraag in het kader van de Kernenergiewet (KEW) is gericht op onbepaalde tijd. Het MER (blz. 19) gaat echter uit van een mogelijke opslag gedurende 50-100 jaar. Alhoewel het MER aangeeft, dat ook na die periode nog een verwerkings- en opslagfaciliteit nodig zal zijn, althans zolang de Nederlandse samenleving zich committeert aan de toepassing van stoffen waarbij radioactief afval ontstaat, is het uiteraard niet zeker, dat daarvoor die gebouwen en installaties kunnen dienen, die nu in de vergunningaanvraag zijn voorzien. De Commissie beveelt daarom aan de vergunningverlening te richten op een bepaalde bedrijfsduur, die recht doet aan het uitgangspunt, dat tijdelijke opslag beoogd wordt voor een periode van 50-100 jaar.

3. Aannamen voor de hoeveelheid en samenstelling van het radioactieve afval

In het MER is het in 1985 door de Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) verwerkte en opgeslagen afval als uitgangspunt genomen bij de berekeningen van lozingen en luchtmissies. Noch in het MER noch in de vergunningaanvraag komt aan de orde in welke mate de hoeveelheid en de samenstelling van dit afval representatief mag worden geacht voor de beoogde levensduur van de faciliteit. Ook wordt niet in aanmerking genomen of er in de toekomst toename of vermindering mag worden verwacht als gevolg van uitbreiding of vermindering van radiologische toepassingen of bijvoorbeeld van een actief beperkingsbeleid ten aanzien van het ontstaan van radioactief afval.

4. Het voorlopige karakter van de faciliteit

Het regeringsbeleid is er op gericht het radio-actieve afval uiteindelijk op zodanige wijze te verwijderen, dat geen menselijke zorg meer nodig zal zijn. Het vertrouwen van deskundigen in de mogelijkheid dat "binnen enkele decennia" een dergelijke oplossing zal worden gevonden, wordt gerelativeerd door het feit dat nog nergens ter wereld een definitieve eindberging is gerealiseerd. Daarbij komt, dat in recente discussies over het eindbergingsvraagstuk argumenten worden gehoord om het radio-actieve afval wèl onder menselijke zorg gesteld te houden, opdat aan de beleidsuitgangspunten van beheersen en controleren recht kan (blijven) worden gedaan¹. Een en ander werpt een bijzonder licht op de vraag, die ook door verscheidene insprekers is gesteld, in hoeverre de thans als interim-faciliteit bedoelde COVRA-vestiging mede een rechtvaardigingsgrond zou kunnen bieden voor de productie van nieuw, in principe te vermijden radio-actief afval. De Commissie is van mening dat het een overschatting van de betekenis van de beoogde interim-opslagfaciliteit zou zijn, wanneer het bestaan hiervan inderdaad als zo'n rechtvaardigingsgrond zou worden opgevat.

Vervolgens wil ik Uw aandacht vestigen op de hoofdpunten van kritiek die de Commissie heeft op het MER.

1. Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast

De behandeling van dit alternatief in het MER spitst zich geheel toe op de uitvoering van de faciliteit op de locatie Borssele. Dit is het gevolg van de richtlijnen voor het MER die dit wettelijk voorgeschreven alternatief aanduiden als uitvoeringsalternatief. In het MER is dus geen volwaardige afweging gemaakt van dit alternatief op locatieniveau. COVRA's keuze was immers al gemaakt, voordat de opstelling van het MER was afgerond.

De afweging over de keuze tussen persen en verbranden als verwerkingsmethoden voor laag- en middelradioactief afval bij de verschillende scenario's is evenmin gemaakt in het kader van dit alternatief. In het MER ontbreken tevens voldoende gegevens om te kunnen oordelen over de afweging tussen verbranden en persen in de verschillende scenario's met betrekking tot het opslagvolume en de emissies.

2. De presentatie van de bestaande toestand van het milieu en de milieugevolgen

De Commissie heeft als bezwaar tegen de presentatie van informatie over de bestaande toestand van het milieu, dat in het vervolg van het MER bij het voorspellen van de milieu-gevolgen weinig gebruik wordt gemaakt van deze informatie. De gevolgen van het in gebruik nemen en houden van de facili-

1 Zie "Inventarisatie van suggesties en commentaren die zijn ontvangen in het overleg inzake de ontwikkeling van een Toetsingscriterium voor de Ondergrondse Opberging voor Radio-actief Afval (TOR)". Ministerie van VROM, TOR publicatie nr. 4, 1987.

teit worden steeds uitgedrukt in termen van dosisschattingen voor hypothetische referentiepersonen; een en ander volgens gebruikelijke modellen en methodieken uit het vakgebied Stralingsbescherming. Bij dergelijke dosisschattingen worden tussenresultaten afgeleid o.a. voor besmettingsniveaus in diverse milieucompartimenten. In het MER wordt nagelaten om dergelijke tussenresultaten zodanig overzichtelijk te presenteren dat directe vergelijking mogelijk wordt met de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu. Zo had het voor de hand gelegen om de gevolgen van lozingen op het oppervlaktewater zowel te presenteren in termen van activiteitsconcentratie b.v. in slib en oppervlaktewater, alsook in termen van totaal geïsoleerde activiteit per tijdsperiode.

3. De gevolgen van zeetransporten van radioactief afval

In het MER wordt geen beschrijving gegeven van de mogelijke gevolgen van zeetransporten van radioactief afval dat terug zou kunnen keren van de opwerkingsfabrieken in het buitenland. Dit punt is benadrukt door veel insprekers. Het is vooral van betekenis met het oog op de kans op ongelukken door aanvaringen op de zeer druk bevaren scheepvaartroutes op de Westerschelde.

4. Lozingen van de inrichting op de Westerschelde

In het MER wordt beschreven dat de lozingen op de Westerschelde zullen leiden tot evenwichtconcentraties in de buurt van de normen van de basiskwaliteit voor zoet water zoals beschreven in het IMP-Water 1985-1989. De Commissie ondersteunt het voorstel van de directie Zeeland van Rijkswaterstaat² tot het uitvoeren van onderzoek naar methoden voor het optimaal beperken van emissies in de lozingen door het bedrijf op de Westerschelde.

5. De voorlichting aan en de opiniepeiling bij de bevolking in de omgeving van COVRA's voorgenomen vestiging.

Met betrekking tot de maatschappelijke beleving en acceptatie van de voorgenomen activiteit merkt de Commissie op dat helaas onvoldoende duidelijk is geworden hoe de meest betrokken groeperingen thans oordelen over de COVRA-plannen en welke gevoelens en reacties daaromtrent zich in de toekomst waarschijnlijk zullen ontwikkelen. De Commissie betreurt het dat tijdens het opstellen van het MER niet tevens een zorgvuldig onderzoek is uitgevoerd naar de heersende en te verwachten gevoelens, beoordeling en gedragsvoornemens van omwonenden en andere betrokkenen. In dit verband wijst de Commissie op verscheidene inspraakreacties waarin wordt geklaagd over een gebrek aan goede voorlichting en de zeer beperkte mogelijkheden van reële inspraak over deze omvangrijke en ingewikkelde materie. De Commissie adviseert het bevoegd gezag om alsnog inspanningen te ondernemen om de meest betrokken personen en groepen in Zeeland concreet en volledig voor te lichten en gelegenheden te scheppen waarop nadere vragen kunnen worden gesteld en toelichting kan worden verkregen. Naar de mening van de Commissie

2 Brief van de Directie Zeeland van Rijkswaterstaat d.d. 18.12.1987 (kenmerk 13526).

verdient het ook serieuze overweging publieksvertegenwoordigers uit te nodigen tot deelname aan een nog nader vorm te geven begeleidingsgroep, waarin een geregelde evaluatie van de feitelijke milieu-effecten gestalte kan krijgen.

Tenslotte wil ik nog een opmerking plaatsen bij de termijn die de Commissie ter beschikking stond voor de opstelling van het onderhavige advies. Volgens artikel 41 z, eerste lid van de Wabm dient het advies van de Commissie uiterlijk een maand na het einde van de termijn, waarop gemotiveerd bezwaarschriften ingediend konden worden, te worden uitgebracht, dat wil zeggen uiterlijk op 19 januari 1988. In artikel 41 z, tweede lid van de Wabm is echter ook bepaald dat de Commissie in haar advies de schriftelijke en mondeling ingediende opmerkingen en adviezen betreft.

Omdat de Commissie het advies van de regionaal inspecteur van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne in Zeeland pas op 18 januari 1988 ontving en de verslagen van de beide openbare zittingen, die op 10 december 1987 in Heinkenszand plaatsvonden, de Commissie eerst op 26 januari 1988 bereikten, kon het advies van de Commissie U niet eerder worden aangeboden.

De Commissie zal gaarne vernemen op welke wijze U gebruik zult maken van haar advies. Een afschrift van deze brief is heden gezonden aan het Gemeentebestuur van Borsele, dat met U bevoegd gezag is in de onderhavige besluitvorming, alsook aan het provinciaal bestuur van Zeeland, dat optreedt als coördinerende instantie in de bezwarenprocedure.



Drs. H.G. Ouwerkerk,
voorzitter werkgroep m.e.r. inzake
verwerking en opslag van radioactief
afval.

Bijlage 1

TOETSINGSADVIES OVER HET LOCATIEGEBONDEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
VERWERKING EN OPSLAG VAN RADIO-ACTIEF AFVAL

Advies op grond van artikel 41 z, eerste en tweede lid van de Wet algemene bepalingen Milieuhygiëne over de inhoud van het Milieu-effectrapport verwerking en opslag van radio-actief afval.

Uitgebracht aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de Minister van Economische Zaken, de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en de Minister van Verkeer en Waterstaat door de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

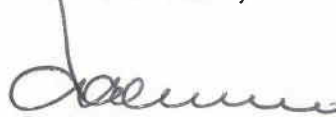
De werkgroep m.e.r. Verwerking en Opslag van Radio-actief Afval,

de Secretaris,



drs. J.J. Scholten.

de Voorzitter,



drs. H.G. Ouwerkerk.

Utrecht, 29 januari 1988

123-443

INHOUDSOPGAVE

	<u>Pag.nr.</u>
1. INLEIDING	1
2. TOETSING IN HOOFDLIJNEN VAN HET LOCATIE-GEBONDEN MER	2
2.1 Vorm en presentatie	2
2.2 De inhoud van het MER	2
2.2.1 Algemeen	
2.2.2 Doelstelling van de voorgenomen activiteit	4
2.2.3 Beschrijving van :	5
- de inrichting der locatie	
- de alternatieven	
- de locatie-alternatieven	
- de beste thans bestaande mogelijkheid ter bescher- ming van het milieu	
2.2.4 Besluitvorming	9
2.2.5 Bestaande toestand van het milieu	10
2.2.6 Invloed van:	11
- de voorgenomen activiteit op het milieu tijdens normaal bedrijf	
- de voorgenomen activiteit op het milieu als ge- volg van storingen en ongevallen	
- de alternatieven op het milieu tijdens normaal bedrijf en als gevolg van storingen en ongevallen	
- belevingsaspecten	
2.2.7 Vergelijking der milieu-effecten	17
2.2.8 Leemten in kennis en informatie	18
2.2.9 Samenvatting van het MER	18

BIJLAGEN

1. Overige meer gedetailleerde opmerkingen over het locatie-gebonden MER
2. Bekendmaking van de aanvragen ingevolge de Kernenergiewet, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren en het MER in de Staatscourant van 18 november 1987
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage
4. Lijst van inspraakreacties

1. INLEIDING

De Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) N.V. wil een centrale faciliteit oprichten voor de verwerking en tijdelijke opslag van radioactief afval in Nederland. De COVRA heeft deze centrale faciliteit gepland op een locatie op het industrieterrein van de gemeente Borsele grenzend aan het industrieterrein Vlissingen-Oost en het terrein van de Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij (PZEM). Voor deze voorgenomen vestiging zijn onder meer vergunningen nodig ingevolge de Kernenergiewet en de Wet verontreiniging oppervlakte wateren. Voor de besluitvorming daarover is een zogeheten locatie-gebonden milieu-effectrapport (MER) opgesteld, nadat in een eerder stadium (in 1985) reeds een zogeheten locatie-onafhankelijk MER was bekendgemaakt, dat vervolgens in 1986 was beoordeeld.

Het bevoegd gezag bij deze procedure is de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu-beheer, de Minister van Economische Zaken, de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur voor de vergunning ingevolge de Kernenergiewet (KEW) en de Minister van Verkeer en Waterstaat voor de vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlakte wateren (WVO). In het kader van de coördinatieprocedure op grond van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) maakten Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland het MER bekend op 18 november 1987 met een kennisgeving in de Staatscourant en enige dagbladen (bijlage 2). De vergunningaanvragen, het MER en alle overige stukken, die nodig zijn voor de oprichting van een centrale faciliteit, zijn op 19 november ter inzage gelegd.

Het locatie-gebonden MER werd op 7 oktober 1987 ontvangen door de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) nadat het op 2 oktober 1987 door de COVRA was ingediend bij het bevoegd gezag. De Commissie voor de m.e.r. werd met de ontvangst van het MER in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het locatie-gebonden MER conform artikel 41 z van de Wabm. In het onderhavige advies vormt de Commissie voor de m.e.r. een oordeel over de kwaliteit van het MER. Meer formeel gesteld beoordeelt het advies van de Commissie voor de m.e.r. of er is voldaan aan:

- de in de Wabm gestelde regels voor de inhoud van het MER (artikel 41 j en artikel 41 k)¹ mede gelet op de door het bevoegd gezag gegeven richtlijnen voor het MER in juni 1986 op grond van artikel 41 o, eerste lid van de Wabm,
- de eis dat het MER geen onjuistheden bevat (artikel 41 w, tweede lid van de Wabm).

¹ Er zijn (nog) geen regels vastgesteld ex artikel 41 k van de Wabm, zodat geen beoordeling aan de hand van dat artikel heeft plaatsgevonden.

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door de werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. die het toetsingsadvies over het locatie-onafhankelijk MER uitbracht op 24 januari 1986. De samenstelling van de werkgroep is vermeld in bijlage 3. De werkgroep vertegenwoordigt de Commissie voor de m.e.r., en wordt in dit advies verder aangeduid met de Commissie. De Commissie vergaderde op 11 november, 9 december 1987 en 15 januari 1988. In de laatste vergadering werd het onderhavige advies vastgesteld. Op verzoek van de Commissie wisselde op 15 januari 1988 een vertegenwoordiging van de Commissie van gedachten met het bevoegd gezag en de initiatiefnemers. De gedachtenwisseling vond plaats aan de hand van een concept van het advies.

In overeenstemming met artikel 41 z, tweede lid van de Wabm heeft de Commissie de via gedelegeerde bevoegdheid aan de provincie Zeeland ontvangen bezwaarschriften, commentaren, adviezen en opmerkingen in beschouwing genomen, voor zover deze reacties (zie bijlage 4) betrekking hebben op het onderwerp van de m.e.r. Waar dit voor specifieke punten het geval is, wordt in de tekst van het onderhavige advies door middel van een voetnoot naar de betreffende reactie(s) verwezen. De Commissie heeft bij verwijzing naar bepaalde inspraakreacties alleen bedoeld te refereren aan het betrokken onderdeel van die reacties. Een verwijzing betekent dus niet een verwijzing naar de integrale tekst van die reactie. Ook heeft de Commissie met verwijzingen naar inspraakreacties niet zonder meer bedoeld zich daarmee achter de inhoud van die reacties te scharen. Evenmin heeft zij de bedoeling gehad bepaalde inspraakreacties, die in haar ogen minder juist zijn, kritisch te bejegenen.

Het feitelijke toetsingsadvies bestaat uit drie delen. In paragraaf 2.1 komen de vorm en presentatie van het locatie-gebonden MER aan de orde. In paragraaf 2.2 worden de hoofdlijnen van het toetsingsadvies aangaande de inhoud van het MER aangegeven, terwijl in bijlage 1 nog een aantal gedetailleerde opmerkingen bij het MER worden gemaakt.

2. TOETSING IN HOOFDLIJNEN VAN HET LOCATIE-GEBONDEN MER

2.1 Vorm en presentatie

Het MER is over het algemeen duidelijk en goed leesbaar. De indeling van het MER volgt niet de volgorde die de Wabm aangeeft in de beschrijving van die onderwerpen die een MER tenminste moet bevatten (artikel 41 j, lid 1 en lid 3). De gevolgde indeling is echter pragmatisch. Wat betreft de alternatieven worden in hoofdstuk 4 eerst de keuzen voor uitvoeringstechnieken gemaakt. De consequenties daarvan worden in de hoofdstukken 6 en 7 gepresenteerd. De behandeling van de locatie-alternatieven (hoofdstuk 12) komt na de beschrijving van de gevolgen voor de voorgenomen activiteit en de alternatieven. Hiermee wordt de indruk versterkt dat de locatie-alternatieven een geringe rol spelen in de milieu-overwegingen

ten behoeve van de besluitvorming. In paragraaf 2.2.3 van het onderhavige advies wordt hierop teruggekomen.

Het MER bevat het merendeel van de informatie die benodigd is voor de toetsing van de milieu gevolgen. Het MER schrijft hierover dat de gevolgen voor alle milieu-aspecten van geringe omvang zijn, dat wil zeggen voor zowel de radiologische als de niet-radiologische aspecten. Vervolgens gaat het MER vrijwel uitsluitend in op de gevolgen van de radiologische emissies in de vorm van dosisschattingen terwijl de overige aspecten veel minder aandacht krijgen. Deze vrijwel exclusieve behandeling van de radiologische emissies is echter het logische gevolg van de accentuering van dit aspect tijdens de eerdere stappen die gezet zijn in dit m.e.r.-proces.

Teneinde de gebruikte voorspellingsmethoden en aannamen te kunnen beoordelen zijn Band XI (bijlagen bij het MER) en sommige van de overige Banden (met name VI en IX) onmisbaar. De verschillende delen van de vergunningaanvragen bevatten informatie die niet snel en gemakkelijk te overzien valt. Informatie over gelijkgerichte onderwerpen is verspreid over verschillende banden. Een trefwoordenregister had daarvoor uitkomst kunnen bieden. De presentatie van een aantal kaarten, tabellen en figuren in het MER laat nogal wat te wensen over vanwege het ontbreken van schaal, aanduiding van de gebruikte eenheden en andere onzorgvuldigheden. Welke deze zijn, is aangegeven in bijlage 1 bij dit advies.

2.2 De inhoud van het MER

De Commissie komt na bestudering van het MER en de bijbehorende bijlagen, alsmede na kennisneming van de resultaten van de inspraak en van de adviezen van de wettelijke adviseurs, tot de volgende conclusies.

2.2.1 Algemeen

In het locatie-gebonden MER zijn veel van de tekortkomingen en onduidelijkheden weggenomen, die de Commissie indertijd in haar toetsingsadvies over het locatie-onafhankelijk MER² heeft moeten constateren. Het locatie-gebonden MER is op de meeste onderdelen van de door het bevoegd gezag in juni 1986 vastgestelde richtlijnen ingegaan. Het locatie-gebonden MER is een beter samengesteld en onderbouwd document dan het voorgaande MER met als resultaat dat het locatie-gebonden MER bruikbare en toegankelijke informatie verschaft, die de basis biedt voor een afrondend besluit over het al dan niet realiseren van deze faciliteit op de voorgestelde locatie. Niettemin heeft de Commissie kritische opmerkingen over het MER. Deze betreffen vooral de voorgestelde ophoging van het

2 Toetsingsadvies over het locatie-onafhankelijk MER en advies richtlijnen voor het locatie-gebonden MER inzake opslag en verwerking van radioactief afval door de Voorlopige Commissie voor de m.e.r. van 24 januari 1986.

terrein en het overstromingsrisico, de behandeling van het zogeheten meest milieu-vriendelijke alternatief, de presentatie van de bestaande toestand van het milieu en de milieu-gevolgen, en ook de voorlichting aan en de opiniepeiling bij de bevolking. Ook bevat het advies aanbevelingen, die bij de verdere behandeling van de vergunningaanvragen aan de orde zouden moeten worden gesteld. In de hiernavolgende paragrafen zijn deze opmerkingen, kritiek en aanbevelingen geplaatst aan de hand van de verschillende onderdelen van de tekst van artikel 41 j, het eerste en derde lid van de Wabm, die beschrijft welke onderwerpen een MER tenminste dient te bevatten. Daarbij is steeds aangegeven hoe deze onderdelen overeenkomen met de verschillende hoofdstukken van het MER.

2.2.2 Doelstelling van de voorgenomen activiteit (Hoofdstuk 2)

Artikel 41 j, lid 1 onder a van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd".

In hoofdstuk 2 van het MER (par. 2.4) wordt het beoogde doel van het project omschreven als "het op één locatie realiseren van een verwerkingsfaciliteit voor laag- en middelradioactief afval en een bovengrondse opslagfaciliteit waar al het radioactief afval in Nederland dat de komende 50-100 jaar geproduceerd zal worden, opgeslagen zal kunnen worden". In par. 3.8 van het MER (Financiële aspecten -bedrijfsvoering) staat aangegeven, dat het financiële beleid dat door COVRA gevoerd wordt voor alle categorieën afval, is gericht op een kostendekkende exploitatie voor elke categorie radioactief afval van alle door de faciliteit te verrichten bewerkingen en behandelingen daarvoor. Uit beide beschrijvingen blijkt niet goed hoe COVRA via de tariefstelling voor de inlevering van de verschillende radioactieve afvalstoffen er inderdaad in zal kunnen slagen alle radio-actieve afval te verwerken dat gedurende de komende 50-100 jaar in Nederland zal worden geproduceerd. Wat zal er gebeuren als zou blijken dat vanwege de tariefstelling er radioactief afval verspreid wordt opgeslagen bij sommige producenten of geëxporteerd wordt voor verwijdering in het buitenland? Zal dan het uitgangspunt van de kostendekkende exploitatie verlaten kunnen worden? Wat zou er dan kunnen gebeuren? Dit is niet in het MER uitgewerkt. Welke verplichtingen hebben de afvalproducenten overigens om radioactief afval in te leveren bij de COVRA? Kan het gebeuren dat het restrictieve afvalbeleid, dat de overheid voert, resulteert in een lager aanbod van radioactief afval dan in het MER wordt voorspeld? Bestaat dan ook de kans op ontwikkeling van een te grote opslagcapaciteit te Borssele? Kan dat het financiële rendement van COVRA schaden en zou dat kunnen leiden tot b.v. het aantrekken van radioactief afval uit het buitenland of tot verwaarlozing van het onderhoud en de exploitatie?

